METSÄTALOUS

Jos metsikkö saa juurikääpätartunnan, taudin etenemistä ei voida enää hidastaa tai pysäyttää. **VANHEMPI TUTKIJA TUULA PIRI, METLA**

Juurikääpä menestyy eri-ikäisrakenteisessa kuusikossa

Juurikääpä leviää rihmaston avulla hyvin eri-ikäisrakenteisessa kuusikossa. Jatkuvan kasvatuksen menetelmää kokeilevan kannattaa varmistua, ettei metsikössä ole juurikääpätartuntaa.

Metsäntutkimuslaitos Metlan tuoreen tutkimuksen mukaan juurikääpä leviää vaivattomasti kaiken ikäisiin puihin.

Tutkimus tehtiin Itä-Uudenmaan Lapinjärvellä. Eri-ikäisrakenteiseksi hakattujen koealojen ylispuut olivat iältään 80–100-vuotiaita.

Tutkijat ottivat näytteitä koepuiden tyveltä, pääjuurista ja pystypuiden rungoista.

Näytteiden perusteella juurikäävän lahottamista kuusista 77 prosenttia oli saanut tartunnan rihmaston kautta.

Se kertoo, että sieni leviää tehokkaasti kasvullisesti puusta puuhun, eikä puun iällä ole suurta merkitystä.

Kaikki ylispuista tai niiden kannoista tunnistetut genotyypit olivat levinneet kasvullisesti ympärillä kasvaviin pienempiin puihin. Suurin ylispuun kannosta leviämään lähtenyt sieniklooni oli lahottanut kymmenen välipuuta ja viisi alikasvospuuta.

LAHOTTAJA

Juurikääpä jyllää etelän kuusikoissa

Juurikääpä on lahottajasieni, joka aiheuttaa kuusen tyvilahoa ja männyn tyvitervastautia.
Tyvilaho tärvelee kuusen arvokkaan tyviosan, jolloin siitä ei saa enää sahatukkia.
Etelä-Suomessa se aiheuttaa metsänomistajille vuosittain 30–35 miljoonan eurojen tappiot.
Sieni leviää uusille alueille itiöiden avulla.
Tuoreiden kantopintojen kautta sieni tunkeutuu juuristoihin.
Tartutetussa metsikössä sienirihmasto leviää juuriyhteyksien kautta puusta toiseen ja lahottaa terveitä puita.
Pakkasella sieni ei tuota itiöitä, joten riskialueilla hakkuut kannattaa tehdä talvella.
Riskialueiden kesähakkuissa kannot käsitellään torjuntaaineella.
Lähde: Metla

KARI SALONEN

Juurikäävän torjunta on tärkeintä niissä metsiköissä, joissa tyvilahoa ei vielä ole. Riskialueilla kuusikot kannattaa hakata talvella, jolloin sieni ei tuota itiöitä. Tyvilaho vaivaa eniten Suomen rannikkoseutujen ja Hämeen kuusikoita. Tämä lahovikainen kuusitukki on kuvattu Hausjärvellä.

Juurikäävän itiöemän voi löytää esimerkiksi kuusen juurenniskasta tai tuulenkaatojen tyveltä.

Kesähakkuissa kannot käsitellään harmaaorvakkaliuoksella. Liuos estää juurikäävän tartunnan, mutta ei sataprosenttisesti.

Tuhoisin sienitauti

Juurikääpä on eteläisen Suomen tuhoisin taudinaiheuttaja. Kuusen tyvilahosta koituu metsänomistajille 30–35 miljoonan euron vuotuiset tappiot.

Juurikäävän ja muiden lahottajasienten aiheuttamat tuhot ovat yksi peitteiseen metsänkasvatukseen liittyvistä riskeistä.

Kun kuusikkoon tehdään tavallista useammin hakkuita, sienellä on entistä paremmat mahdollisuudet levitä tuoreiden kantopintojen kautta.

”Tuhoihin varautuminen ja niiden torjunta edellyttää, että sienten käyttäytyminen ja taudin eteneminen tunnetaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti varsinkin eri-ikäisrakenteisissa kuusikoissa”, vanhempi tutkija **Tuula Piri** Metlasta toteaa.

Torju tartunta

Piri suosittaa metsänomistajia varmistamaan, ettei kasvupaikalla ole juurikääpää, mikäli haluaa kasvattaa kuusikkoa jatkuvan kasvatuksen menetelmällä.

”Yhtä tärkeää on huolehtia, että juurikääpä ei pääse tartuttamaan tervettä metsikköä hakkuiden yhteydessä.”

Koska metsikön jokainen juurikääpätartunta on alun perin lähtöisin itiötartunnasta, tartuntojen estäminen on tehokas ja toistaiseksi myös ainoa tapa torjua juurikääpätuhoja eri-ikäisrakenteisessa kuusikossa.

”Jos metsikkö saa juurikääpätartunnan, taudin etenemistä ei voida enää hidastaa tai pysäyttää”, Piri varoittaa.

Uuden tartunnan voi estää tekemällä hakkuut talvella, kun on pakkasta. Kesähakkuissa kannot käsitellään torjuntaaineella.

”Talvihakkuu on aina kantokäsittelyä parempi torjuntakeino. Silloin tulee vähemmän korjuuvaurioita, joiden kautta sieni voi myös levitä”, Piri kertoo.

”Kantokäsittely ei sitä paitsi ole sataprosenttisen varma torjuntakeino.”

Ei vielä kantokäsittelyä

Vaikka talvi on ollut poikkeuksellisen lämmin ja etelässä päivälämpötila on hätyytellyt kymmentä astetta, Pirin mukaan vielä ei ole tarvetta aloittaa kantokäsittelyä.

”Sitten vasta, kun vuorokauden keskilämpötila on selvästi ja pysyvästi nollan yläpuolella, käsittely on syytä aloittaa.”

Vanha nyrkkisääntö kuuluu, että kannot pitää käsitellä juurikäävän torjuntaliuoksella äitienpäivän ja isänpäivän välillä.

Suosi sekametsää

Pirin mukaan pienaukkohakkuut ovat siinä mielessä poimintahakkuita parempia, että aukoissa koivun ja männyn osuus lisääntyy. Kuusenjuurikääpä, joka on yleisin juurikääpä, ei tartu niihin.

Tutkimuksessa todettiin myös, että tuhot ovat sitä pahemmat mitä tiheämpi metsikkö on. Sen vuoksi luontaisesti syntyneet kuusitiheiköt kannattaa harventaa ajoissa.

”Hyväkuntoiset kuuset ovat kestävämpiä sekä juurikääpälahoa että muita tuhoja vastaan kuin valon, ravinteiden tai veden puutteesta kärsivät puut”, Piri toteaa.

SUVI NIEMI

» Kun kuusikkoon tehdään tavallista useammin hakkuita, sienellä on entistä paremmat mahdollisuudet levitä tuoreiden kantopintojen kautta.

Voit kommentoida juttua osoitteessa *facebook.com/maaseuduntulevaisuus.fi* tai *maaseuduntulevaisuus.fi*

Japani on puutuotteiden tärkein vientimaa

Vaikka suuri osa Suomessa valmistetuista puutuoteteollisuuden tuotteista viedään Eurooppaan, Japani on tärkein yksittäinen vientimaa.

Suomessa sahattiin viime vuonna yli kymmenen miljoonaa kuutiometriä sahatavaraa. Siitä myytiin ulkomaille noin 70 prosenttia. Viennistä noin 40 prosenttia suuntautuu Eurooppaan.

Eniten, 264 miljoonan euron arvosta, sahatavaraa vietiin Japaniin. Japani on euroissa mitattuna tärkein yksittäinen vientimaa myös silloin, kun mukaan lasketaan muut puutuoteteollisuuden tuotteet, kuten puulevyt ja puutalot.

Puutuoteteollisuuden tuotteita vietiin Japaniin viime vuonna 379 miljoonan euron arvosta. Nousua edellisvuodesta on liki sata miljoonaa.

Japani on pitänyt kärkipaikkaa puutuoteteollisuuden vientimaana jo muutaman vuoden. Vienti seuraavaksi tärkeimpiin Saksaan ja Britanniaan jää alle 250 miljoonan euron.

Poikkeuksellinen piikki

Metsäteollisuuden toimialapäällikkö **Aila Janatuinen** arvioi, että ainakin vuoden 2013 vientimäärien huimassa nousussa saattaa olla kyse vain poikkeuksellisesta piikistä.

”Japanissa nostetaan kulutusveroa huhtikuussa ja vuonna 2015 vielä uudestaan, joten kasvu voi johtua osittain hamstrauksesta ennen verokorotusta”, Janatuinen pohtii.

Verokorotuksen ennakoidaan myös pienentävän ainakin jonkun aikaa Japanin kansantuotteen kasvua. Tämä vähentäisi kysyntää ja sitä kautta Suomen vientiä.

Vientiä voi osaltaan rajoittaa myös Japaniin perustettu kotimaisten puulajien käytön tukiohjelma. Janatuisen mukaan sen tarkoituksena on vähentää puunkulutuksen tuontiriippuvuutta Japanissa ja elvyttää paikallistaloutta.

Japanilaisia on käynyt Suomessakin tutustumassa valtion puurakentamista kannustaviin toimenpiteisiin.

Pölkky luottavainen

Kuusamolaisen sahayhtiön Pölkyn myyntijohtaja **Mikko Luikku** ei usko, että Japanin merkitys vientimaana vähenee.

Haasteita ovat kuitenkin Japanin talouden kehitys, euron suhde dollariin ja jeniin, rikkidirektiivin vaikutus kuljetushintoihin ja ehkä tärkeimpänä Suomen kilpailuasema verrattuna kilpailijamaahan Ruotsiin.

”Lisäksi Japanissa väestö vähenee ja siksi uusia taloja tarvitaan vähemmän. Mutta myös Japanissa väki pakkaa pääkaupunkiseudulle. Siksi siellä rakennetaan jatkossakin”, Luikku sanoo.

Luikun mukaan Japanissa arvostetaan puuta rakennusmateriaalina. Maassa rakennetaan yli 900 000 uutta asuntoa vuosittain ja yli puolet uusista taloista on puurunkoisia.

”Yhteen taloon kuluu puuta 15–20 kuutiometriä. Siitä se kysyntä syntyy”, Luikku sanoo.

Nojaa tuontipuuhun

Japanissa on suuremmat metsävarat kuin Suomessa, mutta omista puista ei saada riittävän lujaa sahatavaraa. Siksi maassa rakennetaan tuontipuusta.

Suomalaisella puutuoteteollisuudella on Luikun mukaan monta kilpailuetua.

Pohjoiseurooppalainen mänty ja kuusi ovat ylivoimaisia nimenomaan lujuudeltaan.

”Toinen meidän valttimme on toimitusvarmuus. Me viemme millilleen sitä leveyttä, paksuutta ja pituutta mitä tilataan.”

KRISTA KIMMO
forest.fi

Euroopan suurin puukerrostalo Vantaalle

Vantaan asuntomessuille nousee Euroopan suurin puukerrostalo ensi vuonna. Talon rakennuttavat Suomen Vuokrakodit Oy ja TA-Asumisoikeus Oy

Asuinpinta-alaltaan yli 10 000 neliömetrin laajuisen hankkeen pääurakoitsijana toimii Rakennusliike Reponen Oy. Puuelementit kohteeseen valmistavat Koskisen Oy ja VVR Wood Oy, puumateriaalin toimittamisesta vastaa Pölkky Oy.

Vuoden 2015 asuntomessuille valmistuvaan Ara-rahoitteiseen puukerrostaloon on tulossa 186 asuntoa, joista asumisoikeusasuntoja on 79 ja vuokra-asuntoja 107. Kerroksia tulee enimmillään seitsemän. **MT**

Luonnonhoidon kehittämiseen rahaa

Maa- ja metsätalousministeriö on myöntänyt rahaa kolmelle luonnonhoidon kehittämishankkeelle.

Askel riistametsään -hanke kohentaa riistaeläinten elinympäristöjä. Hanketta johtaa Suomen Riistakeskus Suomen metsäkeskuksen kanssa.

Toinen hanke edistää luontomatkailua. Tavoitteena on laatia Metso-ohjelman mukainen konsepti hyvinvointipolulle sekä metsäluonnonhoidon suositus matkailuyrittäjille ja kylille.

Kolmas hanke lisää luonnonhoidon parissa työskentelevien ja metsänomistajien osaamista luonnonhoidosta. **MT**